

Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

BM-II.059.1.81.2026

Warszawa, /elektroniczny znacznik czasu/

Pan
Włodzimierz Czarzasty
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację nr 15023 Pana Posła Henryka Smolarza, w sprawie zasad pomniejszania lub całkowitego wstrzymywania wypłaty świadczenia uzupełniającego z tytułu niezdolności do samodzielnej egzystencji w sytuacji przyznania świadczeń określanych jako tzw. renty wdowie, stanowiących zbieg prawa do świadczenia własnego z rentą rodzinną po zmarłym małżonku, proszę przyjąć poniższe wyjaśnienia.

Nie ulega wątpliwości, że pomoc państwa powinna w pierwszej kolejności trafiać do osób najbardziej zagrożonych wykluczeniem społecznym i zawodowym. Do tego grona z pewnością należą posiadające niski status materialny osoby niezdolne do samodzielnej egzystencji.

Wyrazem szczególnej troski, jaką systemowo otacza się przedstawicielki i przedstawiciele tej grupy jest m.in. świadczenie, o którym mowa w ustawie z dnia 31 lipca 2019 r. o świadczeniu uzupełniającym dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji¹. Zgodnie z przepisami tego aktu do świadczenia uzupełniającego uprawnione są osoby dorosłe, których niezdolność do samodzielnej egzystencji została stwierdzona orzeczeniem wydanym przez organ właściwy (ZUS, KRUS, MON, Służba Więzienna, MSWiA).

Ponadto świadczenie uzupełniające przysługuje osobie uprawnionej, która spełnia wszystkie warunki wymagane do jego przyznania, w tym: nie jest uprawniona do emerytury ani renty, nie ma ustalonego prawa do innego świadczenia pieniężnego finansowanego ze środków publicznych, np. zasiłku stałego ani nie jest uprawniona do świadczenia z zagranicznej instytucji właściwej do spraw emerytalno-rentowych, albo posiada uprawnienia do tych świadczeń, ale ich łączna wysokość brutto nie przekracza określonego ustawą kryterium dochodowego².

Ustawa zawiera mechanizm waloryzacyjny progu dochodowego³, zgodnie z którym kwota miesięczna uprawniająca do świadczenia uzupełniającego podlega podwyższeniu w terminach i na zasadach określonych w ustawie z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Od 1 marca każdego roku kwota miesięcznego progu uprawniającego do świadczenia uzupełniającego jest zatem waloryzowana. W efekcie waloryzacji przeprowadzonej 1 marca br. miesięczna kwota uprawniająca do ww. świadczenia wzrosła z 2552,39 zł brutto do 2687,67 zł brutto.

Przy ustalaniu tej kwoty nie jest brana pod uwagę kwota renty rodzinnej przyznanej dziecku, które stało się całkowicie niezdolne do pracy oraz do samodzielnej egzystencji lub

¹ Dz. U. z 2024 r. poz. 1649, ze zm.

² Art. 2 ust. 2 ww. ustawy.

³ Art. 2 ust. 4 ww. ustawy.

całkowicie niezdolne do pracy przed ukończeniem 16 roku życia lub w czasie nauki w szkole przed ukończeniem 25 roku życia.

W przypadku przyznania, ustania lub ponownego obliczenia wysokości ww. świadczeń, wysokość świadczenia uzupełniającego jest ponownie ustalana z urzędu, w taki sposób, aby łączna kwota świadczeń pieniężnych finansowanych ze środków publicznych, w tym świadczeń wypłacanych przez instytucje zagraniczne wraz ze świadczeniem uzupełniającym, nie przekroczyła ustalonego kryterium dochodowego.

Jeżeli ustaną okoliczności będące podstawą przyznania świadczenia uzupełniającego, prawo do jego pobierania ustaje od miesiąca, w którym nastąpiło zdarzenie będące podstawą utraty prawa do świadczenia uzupełniającego. Organ, który wypłaca świadczenie stwierdza decyzją ustanie prawa do świadczenia i wstrzymuje jego wypłatę⁴.

W konsekwencji prawo do świadczenia uzupełniającego ustaje m. in w przypadku gdy otrzymująca je osoba uzyskała prawo do świadczeń pieniężnych finansowanych ze środków publicznych przysługujących w łącznej kwocie przekraczającej 2687,67 zł.

Trzeba podkreślić, że świadczenie uzupełniające dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji jest zwolnione z podatku dochodowego od osób fizycznych i nie podlega żadnym potrąceniom ani egzekucji.

Informuję przy tym, że według danych organów właściwych, przedstawiających stan na marzec br., liczba świadczeniobiorców, którzy pobierali świadczenie uzupełniające dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji, a którzy w wyniku przyznania prawa do tzw. renty wdowiej:

- 1) stracili prawo do świadczenia uzupełniającego wyniosła w: Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych - 10,6 tys., Kasie Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego - 2 978, wojskowych biurach emerytalnych Ministerstwa Obrony Narodowej - 1, Służbie Więziennej - 0;
- 2) otrzymują świadczenie uzupełniające w niższej wysokości wyniosła w: Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych - 11,7 tys.,⁵ Kasie Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego - 40 678, wojskowych biurach emerytalnych Ministerstwa Obrony Narodowej - 1, Służbie Więziennej - 1.

Zakład Emerytalno-Rentowy Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji przekazał, że według stanu na koniec marca 2026 r. 60 świadczeniobiorców pobierających świadczenie uzupełniające z tytułu niezdolności do samodzielnej egzystencji, w wyniku przyznania im prawa do zbiegu świadczeń w ramach tzw. renty wdowiej, utraciło część lub całość świadczenia.

Aktualnie w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej nie są prowadzone ani planowane prace mające na celu zmianę zasad ustalania wysokości świadczenia uzupełniającego dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji.

Niezależnie od powyższego informuję, że ustawą z dnia 26 lipca 2024 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych

⁴ Art. 7 ust. 3 ustawy o świadczeniu uzupełniającym.

⁵ Według stanu w lutym 2026 r. ZUS informuje, że ze względu na przeprowadzoną w marcu br. waloryzację świadczeń, a w konsekwencji zmianę ich wysokości, nie ma możliwości podania danych o liczbie osób, które według stanu na koniec marca otrzymują świadczenie uzupełniające w niższej wysokości w wyniku przyznania prawa do tzw. renty wdowiej.

ustaw⁶ wprowadzono od 1 stycznia 2025 r. nową regułę zbiegu prawa do renty rodzinnej po zmarłym małżonku z prawem do własnego świadczenia o charakterze emerytalno-rentowym, którą wnioskodawcy ustawy nazwali „rentą wdowią”. Przepisy tego aktu przewidują, że w przypadku zbiegu prawa do powyższych świadczeń, począwszy od 1 lipca 2025 r., jedno świadczenie wypłacane jest wdowie lub wdowcowi w całości, a drugie w wysokości 25% (w okresie przejściowym, tj. od 1 lipca 2025 r. do 31 grudnia 2026 r. – 15%). Ustawa wprowadza limit pobieranych świadczeń w zbiegu w ramach renty wdowiej do poziomu trzykrotności najniższej emerytury.

Zwracam uwagę, że w ramach wypłaty korzystniejszego wariantu dla świadczeniobiorców, organy rentowe przeliczają i sprawdzają, czy przyznanie renty wdowiej w danym przypadku oznacza wyższą wypłatę łączną świadczeń. I tak np., jak wynika z praktyki Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, organ wydaje decyzję o umorzeniu postępowania o przyznanie renty wdowiej w przypadkach, gdy w związku z opodatkowaniem dalsza wypłata świadczenia uzupełniającego jest wariantem dla świadczeniobiorcy korzystniejszym.

Nadmieniam, że zgodnie z art. 16 ustawy z dnia 26 lipca 2024 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, Rada Ministrów dokona w 2028 r. weryfikacji wskaźnika wysokości świadczeń w zbiegu w celu oceny możliwości i zasadności jego ewentualnego podwyższenia, uwzględniając na tle sytuacji społeczno-gospodarczej kraju położenie grup osób uprawnionych na mocy niniejszej ustawy do wypłaty świadczeń w zbiegu. Będzie to również okazja do dokonania całościowego przeglądu rozwiązań prawnych dotyczących renty wdowiej, w tym kręgu osób uprawnionych do korzystania z tego rozwiązania.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
Maja Nowak
Pełnomocnik Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych
Sekretarz Stanu
/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/

⁶ Dz. U. z 2024 r. poz. 1649.